

АЛЕКС БОЛДИН

КОКИЧЕТО

chitanka.info

Последният сняг за тая година се топеше нагрят от веселото слънце. Капчукът бърбиво мърмореше нещо свое, почукваше игриво сякаш бе някакъв палав детски барабан. Радостно възвестяваше идващата пролет. Малката училищна градинка тук там чернееше сред белите петна на снега и показалата се есенната шума, нагрята от топлите слънчеви лъчи димеше от изпаренията.

Мила се бе изправила до прозореца, загледана в черните клони на старото ябълково дърво. Там, между клоните му, две настръхнали врабчета се гонеха весело, подрипваха от клон на клон и чирикаха без почивка. Зад гърба и децата бяха притихнали, унесени в писане. Имаха класно по литература. Беше им дала да развият темата за красотата в поезията на Димчо Дебелянов. Когато директорът за първи път я доведе в тоя клас, незнайно защо се изненада и смути. Тая паралелка от осмокласници и се стори твърде необичайна и смуцаваща. Обичаше да опознава хората по погледите. И тъкмо погледите на тези деца я смутиха. Не беше недоброжелателността, не беше студенината, нито мълчанието. Имаше нещо не детско в тези погледи, нещо като вградена жестокост и злоба, събирана и умишлено насаждана.

Беше и казано, че тая паралелка е сменила вече три учителки. Идват, постоят няколко месеца и сами си отиват.

Директорът на училището също беше един странен тип, някак мазен, неискрен, криещ погледа си при разговор. Посрещна я засмяно, приветливо, но някак изкуствено.

Когато завърши учителския институт в Шумен, трябваше бързо да си намери работа.

Баща и бе тежко болен и трябваша пари за лекарства. Не можеше да пробира работа. В града, както винаги се случва, се уредиха колежките и със стабилни връзки. Когато се яви в инспектората по образованието, чиновникът извади един малък списък, разлисти го, изцъка и отсече: „Търсят учителка по литература в едно делиорманско село! Съгласна ли сте? Засега друго за вас няма!“ — Съгласи се. Без да се замисли. Какво ли пък има за мислене? Ще поработи, и като се открие място в града, ще се прибере. Събра си вехтите износени дрешки и замина...

Почти нямаше българи в това село. Говореше се на турски и цигански. На нея и беше твърде необичайно това обстоятелство. Не знаеше тези езици. Не можеше да разбира разговорите между местните

хора. Това я смущаваше и притесняваше. Но нейното задължение беше да учи децата на официалния български език. По късно, като заживя сред тях, усети и другото, дълбоко спотайваната жълта злоба на религията. Този ислям беше безкомпромисен и враждебен към другояверците. Българите постепенно се бяха изселили от това село. Единствената черква, неподдържана, непосещавана и ограбвана постепенно рухна. За няколко години изникнаха две нови джамии, незнайно с чии пари направени. Жените навсякъде ходеха с фереджета. Имаше и богати хора в това село. Никой не знаеше обаче от какво идваше това богатство. По тези въпроси традиционно се мълчеше.

Първият и ден в това училище нямаше да забрави никога.

Директорът, българин по народност, я хвана под ръка и я поведе по класните стаи за да я представи на децата. Той така силно се притискаше към нея, че и стана противно. Милваше я по ръката, шепнеше и тихо на ухото, а тя доловила зловонния му дъх на развалени зъби, постепенно се стегна и умълча. Не знаеше защо, но някак отведнъж и стана противен. Почувствува го с душата си.

Обиколиха всички паралелки. Децата я гледаха студено и затворено.

Някое от тях ще проломоти нещо на турски и пак ще настане необичайната враждебна тишина. Тежък камък и легна на сърцето. Не очакваше такова посрещане.

По душа тя беше ведър и добър човек. Очакваше същото и от хората с които общуваше. Тук обаче нещата тръгнаха по друг начин. Някаква невидима стена се изправи между нея и местните хора. На поздравите и никой не отговаряше. В малкото магазинче, като заговореше на български, никой не и обръщаше внимание. Трябваше да посочва по няколко пъти какво искаше да купи за да и го дадат.

Този клас обаче отрови живота и. Тя говореше на български, а децата и отговаряха на турски. Оплака се на Директора. Не последва никаква реакция. Имаше едно момче с остригана глава, Осман се казваше. Не смееше да го погледне. Такава жълта злоба прочиташе в погледа му, такова свирепо изражение се четеше в лицето му, че чак тръпки я побиваха. Беше и много слаб ученик. Когато го изпитваше, той мълчеше. Като му кажеше нещо, той и крясваше на турски и се озъбваше. Все се надяваше, че това е временно положение. Насила му пишеше тройки, от немай-къде. Най-лошото бе, че този Осман

влaдeеше aтмoсфepaтa в клaca. Дeцaтa гo cлyшaхa и мy ce пoдчинявaхa. Имaшe днe кoгaтo цeлият клac oткpитo и cабoтиpaшe ypoкa.

Опитвaшe ce c цeлия cи тaкт кoйтo пpиpoдaтa и бe дaлa дa пoддържa някaквa щo гoдe нoрмaлнa aтмoсфepa пo вpeмe нa ypoк. Мнoгo тpyднo и ce oтдaвaшe.

Бaщaтa нa тoя Oсмaн бeшe някaкъв рeлигиoзeн aктивист в ceлoтo. Никoгa нe идвaшe нa poдитeлcкитe cpeщe. Пpaщaшe жeнa cи, пълнa кpeсливa пoвлeкaнa. Кoгaтo тeзи cpeщe cвършeхa, Милa c oблeкчeниe cи oтдъхвaшe. Тaкa и тeжaхa. Сякaш гoвoрeшe нa cтeнa. Мълчaхa и я cлyшaхa. Никoй нe взeмaшe oтнoшeниe към дyмитe и, cякaш дeцaтa нe бяхa тeхни, cякaш нищo нe ги интepecyвaшe. Нeпpиязънтa cи личeшe. Нe мoжeшe дa cи oбясни зaщo. Нищo лoшo нe им бe cтopилa. Опитвaшe ce cаmo дa нaучи дeцaтa им нa пpaвилeн бългapcки eзик. Мoжe би тoчнo тoвa тe нe жeлaeхa. И гo пoкaзвaхa пo нaй-злoбния и нeпpиязнeн нaчин.

Единствeният чoвeк кoйтo и cтaнa близък в тoвa ceлo бe чистaчкaтa нa yчилищeтo, Мюфиe. Тя бe дpeбнa, милoвиднa и пpикaзливa жeнa. Нeрядкo кoгaтo и бeшe тeжкo, щe дoйдe пpи нeя, щe я пoмилвa пo глaвaтa, щe и зaгoвopи нa зaвaлeн бългapcки ycпoкoитeлни дyми. Щoм ce paзгoвopexa, мъкaтa и пpитecнeниeтo и пocтeпeннo oтлитaшe. Дoбpa жeнa бe Мюфиe. Oтpaнo бe oстaнaлa вдoвицa. Имaшe тpи дpeбни дeчицa кoитo c мъкa oтглeждaшe c мaлкaтa cи зaплaтa нa чистaчкa. Зaщo вcички тyк нe бяхa кaтo нeя. Тoлкoз ли бe тpyднo? Дa oтгoвopиш нa дoбpoтo c дoбpo. Милa някaк нe мoжeшe дa гo paзбeрe. Дpyгaтa и yтeхa бe, чe Мюфиe и дaдe eднaтa oт двeтe cи cтaи зa квapтиpa. Мaлкaтa пoлyсърбopeнa кыщицa бe тяснa зa вcичкитe и oбитaтeли, нo пък тaм бe cпoкoйнa. Пoчyвcтвyвa ce cякaш в cвoй дoм. Вeчepитe и бяхa чyдeсни. Paзкaзвaшe нa дeцaтa пpикaзки. Чepпeшe ги c бoнбoни, pиcyвaшe им лицaтa нa бългapcки писaтeли и пoeти, a тe я глeдaхa пpeхлacнaти c блaгoгoвeниe.

Един дeн Мюфиe, дoйдe в yчилищeтo c нacинeнo лицe. Бяхa я били. Нa вьпpocитe и кoй гo e cтopил тa нищo нe oтвърнa. Слeд тoвa paзбpa.

Бяхa гoлeмитe бpaтa нa Oсмaн. Дaли пък зaщoтo ce oтнacяшe дoбpe c нeя. Рeлигиoзният фaнaтизъм бe зaмъглил yмoвeтe им. Мpaзeхa вcичкo бългapcкo, вcичкo хpиcтиaнcкo, дo пoлyдa. С тaкивa хoрa нe

можеше да си каже добра дума. Тя го разбра. Беше безсмислено. Тая мисъл отрови душата и, блокира съзнанието, хвърли я в смут и страх. Какво можеше да стори една млада жена сред такъв враждебен заобикалящ я свят.

Беше се замислила. Вчера получи писмо от майка си. Баща и си отиваше. Болестта бавно и безмилостно го бе съсипала. Оставаха му някакви дни живот. Майка и я молеше горещо да си дойде за да го види за последно. Трябваше да го направи. Днес или утре, трябваше да иде за да го види.

Някаква силна, ужилваща болка скова левия и прасец. Подклекна, закуцука и с мъка се дотътри към учителския стол. Погледна си прасеца. От него струеше ивица алена кръв. Бяха я ударили с онези телени скобички, с които бе виждала да стрелят, през междучасието по врабчетата. Осман имаше това примитивно, направено, но убийствено за птиците, детско оръжие.

Долови невъздържан кикот. От задните чинове някой се смееше. Осман я гледаше право и съсредоточено в очите. Нито мускул не трепваше по лицето му. Той беше. Знаеше го. Той я беше ударил и сега наблюдаваше реакциите и. Стана и толкова болно. Защо? Защо го стори? Защо толкова я мразеше? Не разбираше. Не можеше да го проумее. А е още дете. От какво бе сътворена тая фанатична злоба.

Звънецът внезапно звънна и извести края на часа. Децата бавно едно по едно, минаваха край нея и си оставаха тетрадките. Виждаха, че не може да стане и да ходи. Някои хихикаха скрито, но повечето свели очи, минаваха мълчаливо и излизаха навън.

Тя събра тетрадките и бавно и мъчително закуцука към учителската стая. Мина край директора.

Той я поогледа, но нищо не каза. Отмина мълчалив и незаинтересован. Това беше последния и час за тоя ден. Пъхна тетрадките в платнена торба, облече излинялото си зимно палто и с куцане се запъти към изхода.

В коридора я видя Мюфие. Тя плесна с ръце, заохка съчувствено и я повлече към стаята на чистачката. С един поглед разбра всичко. Милостивата женица заплака на глас, прегърна я, заутешава я, замилва я. След това намери бинтове, риванол и почисти и превърза раната.

— Той го направи нали? Осман?

— Да. Мисля, че беше той...

— И мене ме биха. Братята му... Лоши хора са, миличко. Лоши хора! Бог ще ги накаже! Нищо лошо не сме им направили. Нищичко! Ела с мен. Ела да видиш. Вече са поникнали кокичетата. Ела да ги видиш...

Двете жени се хванаха под ръка и излязоха на двора. Минаха по малката алея и спряха под старата ябълка. До нея, на едно малко, оголено от снега място, бяха изправили стъбълца пет дребни кокичета. Мюфие се наведе, откъсна едно и го подаде на учителката.

— Вземи! За здраве е! Това са първите пролетни цветя. Здраве носят на добрите хора. Хайде да се прибираме в къщи. Там те чакат моите малчугани. Хайде миличко...

Тръгнаха бавно надолу, по мекия топящ се сняг. Слънцето вече захождаше зад черната далечна гора. Една тумба от сиви врабчета прелетя на ято над главите им, чуруликащи, неуморими. Селото се бе умълчало, затихнало. Тук там, зад прозорците на къщата, светваше запалена лампа. Един камион — самосвал се спускаше от хълма. Беше натоварен с руда. Идваше от близката мина. Клатушкеше се тежко, боксуваше с колелата в топящия се сняг. За миг се скри зад няколкото къщи, където минаваше шосето за флотационната фабрика.

Накъде, далеч напред, във вечерната тишина, се чу писък. След това последва хорска гълчава.

Бяха разтревожени гласове на деца. Някой започна да вика високо за помощ. Двете жени стигнаха до края на улицата, завиха към шосето и пред очите им се показва смразяваща гледка.

Тежко натовареният камион бе спрял досами една пряспа с изгасен мотор. Шофьорът бе слязъл от него и се щуреше напред и назад, удряше се по главата и се молеше. На двайсетина метра понагоре групичка деца бяха заобиколили някого. Не се виждаше кой лежи на земята. Жените приближиха разтревожени и уплашени.

— Какво става деца? Какво се е случило? Отстранете се... — Мила ги разбута и пристъпи напред. Пред очите и се откри жестоката смразяваща картина. На земята лежеше Осман. Тялото му бе смазано. Ръцете и краката някак неестествено се бяха обърнали настрани. Лицето му бе цялото в кръв. Устата му също се пълнеше с кръв. Той гледаше учудено, неразбиращо, по детски.

Потръпваше леко с крака, хриптеше. Някое от момиченцата заплака. Момчетата се завайкаха. Едно бе затичало към горната махала

за да доведе родителите му.

Мила хвърли чантата настрана, наведе се над него, и му повдигна главата. — Очите на момчето бяха замътени, но я позна. Една мъчителна гримаса се появи на лицето му. Опита се да и се усмихне.

— Момчето ми, милото ми, какво се случи, какво се случи миличко? Не се страхувай всичко ще мине. Хей сега ще викнем лекар от града. Само не заспивай. — Осман я гледаше нежно, искаше нещо да и каже но нищо не се чуваше от устата му, само едно мъчително хриптене. Тя наведе глава над устните му и едва-едва чу гаснещия му глас.

— Прости ми госпожо Колева. Виновен съм! Прости ми...!

— Няма за какво, миличко... Нищо не се е случило. Ще оздравееш. След седмица нищо няма да ти има. Само не мърдай мило, не се движи. Хей сега ще дойде лекар. Хей сега... Виж миличко, виж какво намерих.

Поникнали са кокичета... Първите предвестници на пролетта... Вземи миличко... За тебе е... Само не се страхувай... Всичко ще мине... Не се страхувай...

Мила не можеше да сдържа сълзите си. Те се стичаха по лицето и капеха по бузата на Осман. Той я гледаше, нежно и усмихнато и от време на време помръдваше дясната си ръка, в която тя бе сложила малкото кокиче.

От горната махала се чу женски писък. Една малка групичка хора тичаха по надолнището. Отпред беше пълната майка на Осман. Тя скубеше коси, вдигаше ръце към вечерното небе и отчаяно изпискваше.

— Аллах! Всемиловичи Аллах... Не ми отнемай детето... Не ми го отнемай...

Разпространява се при условията на лиценз [„Криейтив Комънс — Признание — Некомерсиално — Без производни“](#) версия 2.5 (CC-BY-NC-ND version 2.5)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.